

## Sz. Simon Éva: Útmutató az Oszmán összeírások című adatbázis működéséhez

Az OTKA K 108919 számú pályázati támogatásával készült adatbázis a magyar területekről az oszmán adminisztráció során készített adó- és birtok-összeírásokban szereplő település- és birtoklástörténeti adatokat tartalmazza. Az alábbi útmutatóban az adatbázisban megjelenő adatok értelmezésének megkönnyítése érdekében forrástípusonként haladva mutatjuk be az egyes összeírástípusok forrásértékét és adattartalmát.

### 1.) A részletes szandzsák-összeírások: mufasszal-defterek (*defter-i mufassal*)

A szandzsák-összeírások a behódoltatott területen fekvő adóképes falvak és városok várható jövedelmének felmérése céljából készült jegyzékek, melyek részletesen felsorolják az adott szandzsák lakosságát és elvileg 3 éves átlagtermés alapján beszédhető adótételeit. A magyarországi első összeírások néhány évvel Buda elfoglalása után, 1546-ban készültek el (elkészítésükkel Csandarizáde Halil bég volt megbízva, akinek működése alatt íródott a budai, esztergomi, nógrádi, hatvani, szegedi, eszéki, mohácsi, simontornyai és székesfehérvári szandzsákok első jegyzéke), míg az utolsó nagy birodalmi szintű összeírásra 1590/91-ben került sor.

A részletes szandzsák-összeírások szerkezetüket tekintve két, önállóan is egységet jelentő részre tagolhatók. A bevezetesként szolgáló törvénykönyv (*kânûnnâme*) az adott szandzsákban érvényes adókat és illetékeket szabályozta. Ezt követi maga az összeírás, amely a lakott helyeket és a pusztákat náhijékbe (kisebb, járás szintű közigazgatási egységekbe) rendezve veszi sorra.

Egy szandzsák-összeírás bejegyzés szerkezete

The diagram illustrates the structure of a tax record entry from an Ottoman tax register. It features a grid of handwritten entries in Ottoman Turkish script. A green sidebar on the right contains labels in Hungarian, with arrows pointing to specific parts of the document:

- település típus és név** (settlement type and name) - points to the top header area.
- közigazgatási besorolás** (administrative classification) - points to the second header area.
- adózők** (taxpayers) - points to the main body of the grid.
- adómegállapítás módja** (method of tax assessment) - points to a specific entry in the grid.
- adó összege (összesen)** (total tax amount) - points to a summary line at the bottom of the grid.
- adótételek** (tax items) - points to the bottom section of the document.

település típusa:                    - város                    (*varoş*)  
   - falu                     (*kariye*)  
   - puszta                 (*mezraa*)

település neve: Az adatbázisban első helyen mindig az Engel Pál által meghatározott (Engel Pál: Magyarország a középkor végén – digitális térkép és adatbázis. Bp., 2001.) középkor végi magyar névalakot használjuk, ezt követően megjegyzésben szerepel a török névalak latin betűs átírata.

közigazgatási besorolás: Az általában várakról, ritkábban városokról nevet kölcsönző náhijék mutatják meg pontosan az adott szandzsák közigazgatási felépítését. A náhije neve, mint fejezetcím alatt sorakoznak a hozzá tartozó adóztatható lakott helyek és a haszonbérben művelt puszták. A településnevek után 'a nevezetthez tartozik' (*tâbi'-i mezbûr*) formula mindig újra utal – mintegy megerősítésképpen – az adott náhijére mint közigazgatási keretre.

adózők: A személynevek feldolgozása az adatbázisban még nem történt meg! Az egyes településeken belül elsőként az ott élő lakosság adóképes nős felnőtt férfi tagjainak (*müzevvec*) vezeték- és keresztnévét, iparosok esetében a keresztnévet és a foglalkozást, a velük egy háztartásban élő nőtlen (*mücerred*) rokonok keresztnévét és rokonsági fokát (fia, testvére), illetve szolgálkat sorolták fel. A férfi lakosságon kívül csak az önállóan gazdálkodó özvegyek (*bive*) kerültek be a jegyzékbe.

adóegység: A dzsije adóra fogható családok száma (*hâne*)

(adó)megállapítás módja: - felméréssel (*an el-ösr ve el-rüsum*)  
- átalányösszegben (*ber vech-i maktû*)  
- becsléssel (*ber vech-i tahmîn*)  
- névlegesen (*hâsil an el-ösr*)

adó (összesen): A földesúrnak fizetendő teljes várható adó összessége (*hâsil*)

adótételek: A beszedendő „földesúri” és kincstári járandóságok fajtánkénti felsorolása az adatbázisban még nem történt meg.

Bongészés Rögzítés Statisztika Adminisztráció Súlyó Kijelzés

Oszmán feltöltő felület v0.03

ADMIN Beépve: Szepesné Simon Éva HU EN SK

Rekord azonosító: ID9745

Vissza a listához | Módosítás | Nyomtatás | Új rekord ez alapján | Törés

<< Előző < Előző 36 / 53 Következő > Utolsó >>

1.1. Összeírás címe:	Dafter-i mufassal Iiva-i Mohaç	2.1. Adomány típusa:	új felmérés
1.2. Összeírás típusa:	szandzsák-összeírás		
1.3. Összeírás dátuma:	év nélkül (1566.01.01. - 1567.12.31.)		
1.4. Törzsszám:	MNL OL X 7088		
1.5. JELZET:	DKBK Cod. Turc. Rot. V.		
1.6. Raktárjegység:	17081 (mikrofilmdoboz)		
1.7. Kapcsolódó jelzet(ek):	1. MNL OL X 7088 (eredeti) 2. DKBK Cod. Turc. Rot. V. (eredeti)		

Érintett közig. egység(ek):

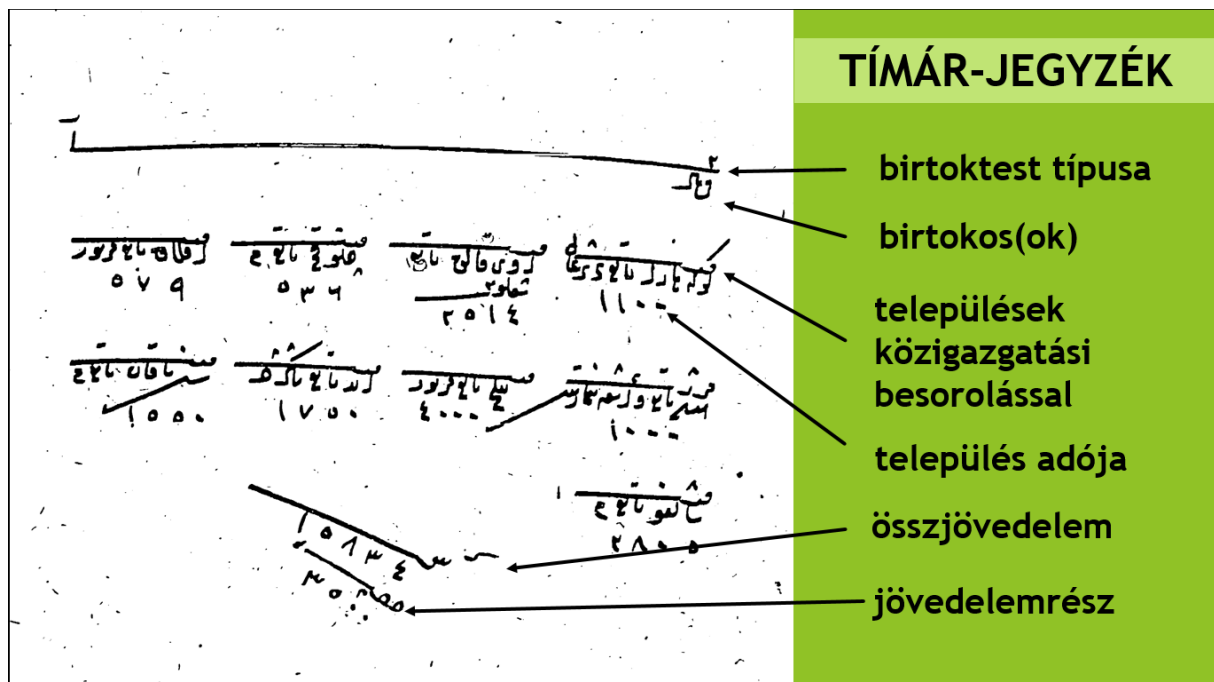
- Mohács - szandzsák
  - Segesd - náhije
    - And - település - falu - 1567\_Buda\_Mohács\_Siklós\_Segesd\_1299 - 32L199
      - lokalizálás: Tartozik a siklói kárához. Tartozik Segesdhez
      - adó: 1.500 akcse
      - megállapítás: felméréssel
      - oldalszám: 363

11:46:46  
2019.09.13.

## 2.) A javadalombirtok-jegyzékek: tímár-defterek (*defter-i icmâl*)

Az oszmán pénzügyigazgatás a föld állami tulajdonán alapuló javadalombirtok-rendszert, a tímár-rendszert használta a jövedelmek újraelosztására. Alkalmazása során a földeket mint szolgálati birtokokat hasznosították. A tímár-defterek tehát egyrészt azoknak a javadalmasoknak (birtokos katonaságnak, alkalmazottaknak) a szandzsákonkénti nyilvántartását tartalmazzák, akik állami szolgálat ellenében a szandzsák-összeírásban kimutatott jövedelmekből valamilyen formában részesedtek, másrészt az így kiosztott birtokok jegyzékei. Alapszerkezetük egységes, a felsorolás a legnagyobb jövedelmű birtoktesttel indul és a legkisebbel zárul: a régi és új szultáni hász-birtokokkal kezdődik, majd az adott szandzsák bégiének hászain, az egyéb szandzsákbégi rész hász-birtokokon, a magasabb rangú katonai szolgálattelvők ziámet-birtokain és a szpáhik tímár-birtokain át eljut a zsold-tímáros várkatonaság (műsztafizok, topcsik, azabok, iparosok, vallási alkalmazottak) kollektív javadalmainak összeírásáig.

Egy tímár-jegyzék bejegyzés szerkezete



birtoktest típusa: - tímár (20 ezer akce jövedelemig terjedő szolgálati birtok)  
 - ziámet (20-100 ezer akce jövedelmet hozó szolgálati birtok)  
 - hász (a legmagasabb méltóságviselők 100 ezer akce jövedelmet meghaladó szolgálati birtoka)

birtokos: Az oszmán nevek több összetevőből állnak. 1. név (a nevek átírásához lásd Az oszmán személynevek átírási útmutatóját); 2. apa neve; 3. ragadványnév (*lakab*), mely a származásra, foglalkozásra, külső vagy belső tulajdonságra utalhat.

érintett közigazgatási egységek: a szandzsák-összeírásban felvett települések

közigazgatási besorolás: - nevezett náhijéhez tartozik (tâbi'-i mezbûr)  
Bővebben lsd. a szandzsák-összeírásoknál.

település adója: A földesúrnak fizetendő teljes várható adó összessége. (hâsil)  
Bővebben lsd. a szandzsák-összeírásoknál.

összes jövedelem: A birtoktesthez tartozó egyes települések adóinak összege. (yegun)

jövedelemrész/összeg státusza: Ha egy birtoktesten több javadalombirtokos osztozkodik, a nekik jutó részjövedelem összege. (hisse)

1.1. Összeírás címe :	Defter-i icmal livai Sigetvár	2.1. Birtoktest neve :	Gyulaháza stb.
1.2. Összeírás típusa :	tímár-defter	2.2. Birtoktest típusa :	tímár
1.3. Összeírás dátuma :	978.Ca.evasit (1570.10.21. - 1570.10.30.)	2.3. Bejegyzés oka :	újraelosztás
1.4. Törzsszám :	MNL OL X 4416	2.4. Összes jövedelem :	15.834
1.5. JELZET :	BOA TT.d. 503	2.5. Napló dátum (cédula) :	978.Ca.evasit (1570.10.21. - 1570.10.30.)
1.6. Raktáregység :	10127 (mikrofilmdoboz)	2.6. Tezkere dátum :	
1.7. Kapcsolódó jelzet(ek) :	1. BOA TT.d. 503 (eredeti)	2.7. Tezkere kiadásának helye :	
		2.8. Tezkere felterjesztője :	
		2.9. Oldalszám :	12
		2.10. Megjegyzés :	N.a.

Birtokos(ok):	Sorsz.	Név	Apai név & titulus	Származás lakab	Titulus	Szolg. helye	Előző titulus & szolg. helye & jöv.	Összeg státusz & összeg	Jövedelem megjegyzés	Jogosult összeg státusz & összeg	Jövedelem eltérés	Megjegyzés	Informálkai összeg
	1.	Ferhád			szpáhi	Szigetvári szandzsák		hisse: 3.500		: 3.500	0		15.834
		Érdemei :	Nincs adat.										

Érintett közig. egység(ek) :	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Pécs - szandzsák               <ul style="list-style-type: none"> <li>o Siklós - náhije                   <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Újfalu - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Siklós_691; 1566→1570_Buda_Mohács_Siklós_Siklós_998; 1579_Buda_Szigetvár_Siklós_126 - 1BAR195                        lokalizálás: Tartozik Siklósához                        adó: 2.514 akcse                        oldalszám: 12</li> <li>▪ Csukma - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Siklós_686; 1566→1570_Buda_Mohács_Siklós_Siklós_993; 1579_Buda_Szigetvár_Siklós_116 - 3BAR96                        lokalizálás: Tartozik Siklósához                        adó: 536 akcse                        oldalszám: 12</li> </ul> </li> <li>o nincs adat - náhije                   <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Elfaka? - település - falu                        lokalizálás: Tartozik Siklósához                        adó: 579 akcse                        oldalszám: 12</li> </ul> </li> </ul> </li> <li>• Szigetvár - szandzsák               <ul style="list-style-type: none"> <li>o Vaskaszentmárton - náhije                   <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Fölse - település - puszta - 1579_Buda_Szigetvár_Vaskaszentmárton_95 - 4SM135                        lokalizálás: Tartozik Vaskaszentmártonhoz                        közig. egység megjegyzés: Mise                        adó: 1.000 akcse                        oldalszám: 12</li> <li>▪ Pelence - település - falu - 1566→1570_Buda_Mohács_Vaskaszentmárton_1241; 1570→1571_Buda_Szigetvár_Vaskaszentmárton_90; 1579_Buda_Szigetvár_Vaskaszentmárton_94 - 2SM135                        lokalizálás: Tartozik Vaskaszentmártonhoz                        adó: 4.000 akcse                        oldalszám: 12</li> </ul> </li> </ul> </li> </ul>	12.03.0 2019.00.0
------------------------------	---	----------------------

	<ul style="list-style-type: none"> <li>o Görösgal - náhije               <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gyulaháza - település - falu - ?→1565_Buda_Mohács_Görösgal_556; 1570→1571_Buda_Szigetvár_Görösgal_49                    lokalizálás: Tartozik Görösgalhoz                    adó: 1.100 akcse                    oldalszám: 12</li> </ul> </li> <li>o Segesd - náhije               <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ And - település - falu - ?→1565_Buda_Mohács_Segesd_653; 1570→1571_Buda_Szigetvár_Segesd_154 - 3ZL199                    lokalizálás: Tartozik Segesdhez                    adó: 1.750 akcse                    oldalszám: 12</li> <li>▪ Szentjakab - település - falu - ?→1565_Buda_Mohács_Segesd_656 - 1SM190                    lokalizálás: Tartozik Segesdhez                    adó: 1.550 akcse                    oldalszám: 12</li> <li>▪ Salgod - település - falu - ?→1565_Buda_Mohács_Segesd_660; 1570→1571_Buda_Szigetvár_Segesd_159 - 9ZL199                    lokalizálás: Tartozik Segesdhez                    közig. egység megjegyzés: Salgó                    adó: 2.805 akcse                    oldalszám: 12</li> </ul> </li> </ul>	12.02.22 2019.00.13
--	--	------------------------

### 3.) A birtokadományozási naplók: tímár-rúznámcsék (*tímâr rûznâmçe defteri*)

A rúznámcsék két szandzsák-összeírás, illetve az azok nyomán elkészített tímár-jegyzékek közötti időben a javadalombirtokok birtokosainak változásáról napról napra vezetett naplók. Az egyes bejegyzésekben szerepel a tímár új birtokosának a neve, valamint az „*an-tahvîl-i*” formula után annak a neve – általában az átruházás okának feltüntetésével –, akitől átvette a birtoktestet. Majd az egyes települések és azok jövedelmének egyenkénti felsorolása, minden esetben a náhije nevének megjelölésével. Ha többen birtokoltak egy falut, akkor a részösszegeket (*hisse*) is megadták. Majd a birtoktest végösszegét, azaz a kiutalt éves jövedelmet (*yegun*) akcsében. A bejegyzések utolsó szakaszában a tímár-birtokos származásának, katonai érdemeinek és azokkal szerzett jövedelememelésének (*terakki*), azaz az adományozás okának leírása következik, feltüntetve a javadalomra felterjesztő személy nevét és a tezkere kiadásának idejét is. A naplókba sokszor nem birtoksváltozást vezettek be, hanem a régi birtokos jövedelememelését, vagy azt, hogy javadalmát az új összeírás elkészítése után is megtartotta (berát-megújítás).

Egy tímár rúznámcsé bejegyzés szerkezete

## TÍMÁR RÚZNÁMCSÉK

- bejegyzés dátuma
- közigazgatási besorolás
- birtok típusa
- birtokos
- előző birtokos
- települések adóval
- összjövedelem
- részjövedelem
- jövedelem összegére vonatkozó megjegyzés
- birtokos életútja

bejegyzés dátuma: A bejegyzés naplóba vezetésének napi dátuma.

közigazgatási besorolás: Amennyiben az egyes szandzsákok vegyesen kerültek naplózásra, a szandzsák neve.

birtok típusa:
 

- hász
- ziâmet
- tímár
- zsoldtímár

birtokos: A javadalombirtokot frissen megszerző személy.

- előző birtokos: A javadalombirtok korábbi birtokosa.
- települések adóval: A javadalombirtokot alkotó települések a szandzsák-összeírásban meghatározott adójukkal.
- összjövedelem: A javadalombirtok teljes jövedelme (a birtokhoz tartozó települések adóinak összege). *(yegun)*  
Több javadalombirtok egy kézbe kerülése esetén, illetve különböző szandzsákokban fekvő birtokrészek felsorolása után a birtokrészek együttes jövedelme: „mindösszesen” *(cemen)*
- részjövedelem: Több birtokos esetén a település vagy a birtok jövedelméből az egyes személyekre eső összeg. *(hisse)*
- jogosult jövedelem összege - hiánytalanul *(ber vech-i tekmil)*  
- megegyezés alapján *(ber vech-i kabul)*  
- magas parancs alapján *(ber muceb-i emr-i ali)*  
- 2/3-os számítás szerint (napi zsold kétharmadának ezerszerese) *(sülsan üzere)*
- birtokos életútja: A kinevezések, áthelyezések, jövedelememelések során kiadott kinevezési okiratok *(berát)* kivonatai.

1.1. Összeírás címe :	[Budai vilájet tímár rúznámcséja 983]	2.1. Birtoktest neve :	Gyulaháza stb.
1.2. Összeírás típusa :	tímár rúznámcsé	2.2. Birtoktest típusa :	tímár
1.3. Összeírás dátuma :	983 (1575.04.12. - 1576.03.31.)	2.3. Bejegyzés oka :	új adomány
1.4. Törzsszám :		2.4. Összes jövedelem :	15.834
1.5. JELZET :	BOA DFE RZ d. 42	2.5. Napló dátum (cédula) :	983.R.11 (1575.07.20.)
1.6. Raktáriegység :	nincs adat (nincs adat)	2.6. Tezkere dátum :	982.Za.5 (1575.02.16.)
		2.7. Tezkere kiadásának helye :	
		2.8. Tezkere felterjesztője :	Musztafa - budai beglerbég
		2.9. Oldalszám :	498
		2.10. Megjegyzés :	Ibtidadan hükm-i gerif verilmiştir.

Sorsz.	Név	Apai név & titulus	Származás lakab	Titulus	Szolg. helye	Előző titulus & szolg. helye & jöv.	Összeg státusz & összeg	Jövedelem megjegyzés	Jogosult összeg státusz & összeg	Jövedelem eltérés	Megjegyzés	Informatikai összeg
Birtokos(ok):	Mehmed	Hüzejn		szpáhi	szigetvári szandzsák	fárisz odabasi Szigetvár zsold 9	hisse: 6.000	Egy 6500 akcsés részbirtokból kapja ezt a birtokot.	ber vedzeh-i kabul: 6.666	0	4. odabasa a 2. agaságnál	15.834
	1.	Érdemel :										
			1.	982.B.evahir (1574.11.06. - 1574.11.15.)			6.000			Kánizsa és más ellenséges várak portyázó katonái ellen vitézkedett		12:24:46 2019.09.11

Érintett közig. egység(ek):	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szigetvár - szandzsák <ul style="list-style-type: none"> <li>◦ Göröggal - nájhie <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gyulaháza - település - falu - ?→1565_Buda_Mohács_Göröggal_556; 1570→1571_Buda_Szigetvár_Göröggal_49 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Göröggalhoz</li> <li>adó: <b>1.100 akcse</b></li> </ul> </li> </ul> </li> <li>◦ Vaskaszentmárton - nájhie <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Fölse - település - puszta - 1579_Buda_Szigetvár_Vaskaszentmárton_95 - 4SM135 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Vaskaszentmártonhoz</li> <li>közig. egység megjegyzés: Mise</li> <li>adó: <b>1.000 akcse</b></li> </ul> </li> <li>▪ Pelence - település - falu - 1566→1570_Buda_Mohács_Vaskaszentmárton_1241; 1570→1571_Buda_Szigetvár_Vaskaszentmárton_90; 1579_Buda_Szigetvár_Vaskaszentmárton_94 - 2SM135 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Vaskaszentmártonhoz</li> <li>adó: <b>4.000 akcse</b></li> </ul> </li> </ul> </li> <li>◦ Segesd - nájhie <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ And - település - falu - ?→1565_Buda_Mohács_Segesd_653; 1570→1571_Buda_Szigetvár_Segesd_154 - 3ZL199 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Segesdhez</li> <li>adó: <b>1.750 akcse</b></li> </ul> </li> <li>▪ Salgod - település - falu - ?→1565_Buda_Mohács_Segesd_660; 1570→1571_Buda_Szigetvár_Segesd_159 - 9ZL199 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Segesdhez</li> <li>közig. egység megjegyzés: Saigó</li> <li>adó: <b>2.805 akcse</b></li> </ul> </li> <li>▪ Szentjakab - település - falu - ?→1565_Buda_Mohács_Segesd_656 - 1SM190 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Segesdhez</li> <li>adó: <b>1.550 akcse</b></li> </ul> </li> </ul> </li> <li>• Pécs - szandzsák <ul style="list-style-type: none"> <li>◦ nincs adat - nájhie <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Eftaka? - település - falu <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Siklósához</li> <li>adó: <b>1.550 akcse</b></li> </ul> </li> </ul> </li> </ul> </li> <li>• Pécs - szandzsák <ul style="list-style-type: none"> <li>◦ nincs adat - nájhie <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Eftaka? - település - falu <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Siklósához</li> <li>adó: <b>579 akcse</b></li> </ul> </li> </ul> </li> <li>◦ Siklós - nájhie <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Újfalu - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Siklós_691; 1566→1570_Buda_Mohács_Siklós_Siklós_998; 1579_Buda_Szigetvár_Siklós_126 - 1BAR195 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Siklósához</li> <li>adó: <b>2.514 akcse</b></li> </ul> </li> <li>▪ Csukma - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Siklós_686; 1566→1570_Buda_Mohács_Siklós_Siklós_993; 1579_Buda_Szigetvár_Siklós_116 - 3BAR96 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Siklósához</li> <li>adó: <b>536 akcse</b></li> </ul> </li> </ul> </li> </ul> </li></ul></li></ul>	12:25:05 2019.00.1

Sorsz.	Név & titulus	Apai név & titulus	Származás lakab	Szolg. helye	Változás oka	Összeg státusz	Összeg	Megjegyzés
	Ali szpáhi	Musztafa		Szigetvári szandzsák	lemondott	hisse	6.000	
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Szigetvár - szandzsák <ul style="list-style-type: none"> <li>◦ Göröggal - nájhie <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gyulaháza - település - falu - ?→1565_Buda_Mohács_Göröggal_556; 1570→1571_Buda_Szigetvár_Göröggal_49 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Göröggalhoz</li> <li>adó: <b>1.100 akcse</b></li> </ul> </li> </ul> </li> <li>◦ Vaskaszentmárton - nájhie <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Pelence - település - falu - 1566→1570_Buda_Mohács_Vaskaszentmárton_1241; 1570→1571_Buda_Szigetvár_Vaskaszentmárton_90; 1579_Buda_Szigetvár_Vaskaszentmárton_94 - 2SM135 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Vaskaszentmártonhoz</li> <li>adó: <b>4.000 akcse</b></li> </ul> </li> </ul> </li> </ul> </li></ul>	12:25:20 2019.00.1					
Előző birtokos(ok):	1. Birtoktoste	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Fölse - település - puszta - 1579_Buda_Szigetvár_Vaskaszentmárton_95 - 4SM135 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Vaskaszentmártonhoz</li> <li>közig. egység megjegyzés: Mise</li> <li>adó: <b>1.000 akcse</b></li> </ul> </li> <li>◦ Segesd - nájhie <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ And - település - falu - ?→1565_Buda_Mohács_Segesd_653; 1570→1571_Buda_Szigetvár_Segesd_154 - 3ZL199 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Segesdhez</li> <li>adó: <b>1.750 akcse</b></li> </ul> </li> <li>▪ Salgod - település - falu - ?→1565_Buda_Mohács_Segesd_660; 1570→1571_Buda_Szigetvár_Segesd_159 - 9ZL199 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Segesdhez</li> <li>közig. egység megjegyzés: Saigó</li> <li>adó: <b>2.805 akcse</b></li> </ul> </li> <li>▪ Szentjakab - település - falu - ?→1565_Buda_Mohács_Segesd_656 - 1SM190 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Segesdhez</li> <li>adó: <b>1.550 akcse</b></li> </ul> </li> </ul> </li> <li>• Pécs - szandzsák <ul style="list-style-type: none"> <li>◦ nincs adat - nájhie <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Eftaka? - település - falu <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Siklósához</li> <li>adó: <b>579 akcse</b></li> </ul> </li> </ul> </li> <li>◦ Siklós - nájhie <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Újfalu - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Siklós_691; 1566→1570_Buda_Mohács_Siklós_Siklós_998; 1579_Buda_Szigetvár_Siklós_126 - 1BAR195 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Siklósához</li> <li>adó: <b>2.514 akcse</b></li> </ul> </li> <li>▪ Csukma - település - falu - 1570_Buda_Pécs_Siklós_686; 1566→1570_Buda_Mohács_Siklós_Siklós_993; 1579_Buda_Szigetvár_Siklós_116 - 3BAR96 <ul style="list-style-type: none"> <li>lokalizálás: Tartozik Siklósához</li> <li>adó: <b>536 akcse</b></li> </ul> </li> </ul> </li> </ul> </li></ul>	12:25:1 2019.00.					

#### 4.) Az államiadó-összeírások: dzsizje-defterek (*cizye defteri*)

A zimmik, keresztény adózók védelme fejében kirótt dzsizje-adó (*cizye*) – különböző elnevezésein harâds (*harâc*), resm-i filori (*resm-i filori*) vagy magyarul császár adója – az oszmán birodalmi kincstár egyik legfontosabb bevételi forrása volt. A kivetés alapjául szolgáló dzsizje-hâne számát a szandzsák-összeírásokban határozták meg. Ennek ellenére, mivel a dzsizje behajtására évenként újra sor került, az időpontja nem kapcsolódott olyan szorosan a szandzsák-összeírások elkészítéséhez, mint a tímár-javadalmak újraosztása. A szandzsákonként felvett jegyzékek az adott terület valóságosan meghódolt részét, állami adót ténylegesen fizető településeit tartalmazzák. Magyarországon a 16. század első felében – igazodva az itteni törvényekhez – csak a 300 akcse ingó jövedelemmel rendelkezőket adóztatták meg. Ők tettek ki egy-egy dzsizje-hânét, amely a kirovás során adóegységül szolgált. Az adózók köre a század hetvenes éveitől kezdve fokozatosan kibővült a szegényebb lakossággal. A dzsizje-defterek tartalma nem volt mindig egységes. Találunk olyan deftereket, amelyek csak a fejadót fizető települések nevét sorolják fel, megadva az adófizető hânék számát és a dzsizje végösszegét. Esetenként megemlítik a településre kirótt adó befizetőjének nevét, aki leggyakrabban a falu bírása volt. Más esetekben a dzsizjét fizetők név szerinti felsorolásából és a hânék számának leggyakrabban szíjákat számjegyekkel való feljegyzéséből állnak.

Egy dzsizje-defter bejegyzés szerkezete

